

Marnardal Venstres Program

for perioden 2015-2019

Folk Først i Marnardal

Marnardal Venstre bygger sitt program på Venstres ti liberale prinsipper. Venstre er det sosial-liberale partiet som setter folk først og systemer og særinteresser i andre rekke.

Målet vårt er at Venstres politikk skal

gjennomsyre beslutninger som tas og retninger som stakes ut i kommunen. Med Venstre skal vi bli en mer grønn, liberal og sosial kommune.

Marnardal kommune kan stå overfor økonomiske og sosiale ut-

**fordringer i
fremtidens
kommune som
må løses i den
kommende
perioden.**

**Venstre vil ta
ansvar for en**

**helhetlig og
bærekraftig
politikk og
ønsker
velgernes tillit
ved valget
2015.**

Stem Venstre!

Folk Først og i Fokus

Lokaldemokratiet

Venstre ønsker et sterkt lokaldemokrati. Venstre vil:

- ✓ at kommunestyret styrkes som øverste politiske organ i kommunen.
- ✓ at rådgivende høringer og folkeavstemning blir brukt for at innbyggere skal bli hørt i viktige saker.
- ✓ at 16 åringer får stemme i en lokal folkeavstemning om en foreslått kommunesammenslåing og andre viktige saker.
- ✓ at alle politiske møter blir overført direkte på internett.
- ✓ at kommunens hjemmesider og post- og arkivsystemet oppdateres slik at informasjon blir lettere tilgjengelig for innsyn og forståelig for alle.
- ✓ at brosjyrer, søknadsskjemaer og andre trykkverk fremdeles er tilgjengelig for de som ikke har tilgang til internett.

Varm Velferd og levekår

Marnardal er en god kommune å bo i og de aller fleste har det bra, men

det finnes også utfordringer.

Venstre mener et velferdssamfunn måles etter hvordan vi tar vare på de svakeste. Levekårsutfordringer må få høyere prioritet og møtes best med tidlig innsats i barne- og ungdomsår. Alle barn og unge har rett på en trygg og god oppvekst. Barnevern er viktig for barns rettssikkerhet og for å sikre at alle får like muligheter.

Barnefattigdom

Ifølge de siste tallene fra Statistisk Sentralbyrå økes barnefattigdom i Norge. Marnardal har fremdeles en høy prosentandel lavinntektsfamilier. Barn kan ikke velge sin egen barndom og det er viktig å forebygge og redusere fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier. Venstre vil:

- ✓ at kommunen skal øremerke midler til tiltak i budsjettet og benytte seg av tilskuddsordninger som kan være med å bekjempe fattigdom og sosial eksklusjon blant barn.
- ✓ at ordningen med **“Opplevelseskortet”** blir innført for alle barn i lavinntektsfamilier slik at de lettere inkluderes i de van-

lige kulturelle tilbudene.

- ✓ at det etableres et samarbeid med frivillige organisasjoner og privatbedrifter i regionen for å sikre flere frivillige tilbud til barn og tilgang til kulturelle tilbud også utenfor kommunegrensen.

Helse- og omsorgstjenester

Marnardal kommune står overfor et økende behov for omsorgstjenester i fremtiden og Venstre støtter innsatsen innen hjemmebasert eldreomsorg. Samtidig vil vi satse spesielt innen de områdene som trenger det mest. Alle har rett på en trygg oppvekst og verdig alderdom. Venstre vil:

- ✓ ha et forsterket fokus på utviklingshemmede, pleietrengende eldre og demente.
- ✓ at antall helsesøstre økes i perioden og arbeide for flere heltidsstillinger i sektoren.
- ✓ at kommunen skal stimulere til videreutvikling av frivilligtilbud som ikke dekkes av det offentlige.
- ✓ at nåværende dagsentertilbud utvides til å inkludere alle som trenger det.

Rus og psykiatri

I Marnardal finnes det mennesker med et udekket behov for lokale

tiltak og behandlingstilbud innenfor rus og psykiatri. Venstre vil:

- ✓ opprette et lavterskel psykologtilbud i helsetjenesten, hvor det skal være mulig å få behandling uten henvisning.
- ✓ at kommunen stimulerer til et effektivt samarbeid mellom offentlige, private og frivillige tiltak innen rus og psykiatri for å skape et sammenhengende behandlings- og oppfølgingstilbud.
- ✓ ha fokus på pårørende som en viktig ressurs.

Integrering og mangfold

Marnardal skal være en raus, varm og inkluderende kommune der vi tar vare på hverandre. Integrering av flyktninger og innvandrere skal baseres på gjensidige toleranse og respekt. Venstre vil:

- ✓ at bosetting og kvalifisering av flyktninger blir en ordinær del av tjenestetilbudet i Marnardal kommune.
- ✓ styrke biblioteket som viktig integreringsarena.
- ✓ styrke språkopplæring hos minoritetsbarn så tidlig som mulig.
- ✓ styrke forståelsen for norsk kultur og samfunnet.
- ✓ ta imot minst det antall flyktning som myndighetene anbefaler.

Kreativ, verdiskapende og miljøvennlig

Selvstendig næringsdrivende og de mindre bedriftene trenger gode vilkår fordi vi er avhengig av et nyskapende næringsliv. Marnardal har fantastiske naturområder som skal kunne utvikles for å utnytte de store mulighetene innenfor friluft- og turistnæringen. Framtidas arbeidsplasser er ennå ikke skapt. Derfor trenger vi en politikk som støtter småbedrifter og gründere som bidrar til utvikling og tør å satse. Venstre vil:

- ✓ at kommunen etablerer en næringspark for småbedrifter med fokus på etablering, oppstart og utvikling.
- ✓ ha et samarbeid mellom næringslivet og skolen for å lære om næringslivet og stimulere til kreativitet og nyskaping blant barn og unge.
- ✓ at kommunen blir mer offensiv i å reklamere for etableringsmuligheter som finnes for å tiltrekke gründere og bedrifter og styrke næringsveksten i kommunen.
- ✓ at det skal ytes lånevilkår til oppstart av nye bedrifter tilsvarende det som gis i nabokommunene for å gjøre Marnardal mer konkurransedyktig og attraktiv til

bedriftsetablering.

- ✓ ta initiativ til en debatt om søndagsåpne butikker på knutepunkter i kommunen i ferietider.
- ✓ støtte søknader om utvikling av oppholdsplasser for bobil og campingvogn, inntil 10-15 plasser, med tilhørende service-tilbud.

Samferdsel

Marnardal trenger en langsiktig samferdselspolitikk som sikrer god infrastruktur for gående og syklende, samt kollektivtransport som vil bidra til økt verdiskapning for næringslivet og et lavutslippssamfunn. Venstre vil:

- ✓ fortsetter kampen om midler til opprustning og vedlikehold av veiene i kommunen med hensyn til økt næringsutvikling som ønskes i kommunen.
- ✓ arbeide aktivt for et bedre, hyppigere og billigere busstilbud med tilbringertjeneste for å stimulere til bruk av Sørlandsbanen og gjøre det enklere å reise kollektivt i og utenfor kommunen.

- ✓ støtte opp om utvidelse av gang- og sykkelveier i kommunen.

En miljøvennlig framtid

Vi skal forvalte naturen og miljøet for framtidige generasjoner. Derfor må Marnardal bli en foregangskommune innen miljøsatsing. Venstre vil:

- ✓ at elvesonen i kommunen ikke skal nedbygges til private formål, men skal kunne utbygges med sikte på å gjøre den mer og bedre tilgjengelig for allmennheten. Flest mulig steder skal gjøres tilgjengelig for funksjonshemmede.
- ✓ at dyrket mark må i størst mulig grad vernes fra utbygging.
- ✓ at kommunen tilrettelegger for overgang til grønne energiløsninger og arbeide for å senke energiforbruk i alle kommunale bygg.
- ✓ at utbyggere påvirkes til å bygge miljø- og lavenergihus i nye boligfelt i kommunen.
- ✓ at klimavennlig el-biler tas i bruk i kommunen og alle kommunale virksomheter bør ha tilgang til ladestasjoner på arbeidsplassen.
- ✓ at det opprettes et Grønt Næringsfond med hensikt å fremme grønn næring i kommunen for nye og eksisterende bedrifter som ønsker å omstille seg til grønnere drift.

Skole, oppveskt og utvikling

En skole for kunnskap og like muligheter

En skole for kunnskap og like muligheter krever fagligsterke lærere og ledere. Framtida begynner i klasserommet og skolens viktigste oppgave er å gi den enkelte elev best mulig kunnskapsnivå, gode grunnleggende ferdigheter og tro på egne evner.

En liberal skolepolitikk legger til grunn at alle skal få den samme mulighet til å utnytte sine evner uavhengig av bosted, sosial og kulturell bakgrunn. Venstre vil:

- ✓ at det skal øremerkes midler i budsjettet slik at våre lærere får tid og ressurser til faglig påfyll gjennom systematisk etter- og videreutdanning.
- ✓ at sosiale og faglige vansker skal møtes med tidlig innsats.
- ✓ legge til rette for at elever på ungdomsskolen kan ta fag på videregående nivå.
- ✓ gi mulighet for utplassering og arbeidspraksis for ungdomsskoleelever.
- ✓ ha praktisk tilvalgsfag (valgfag) i ungdomsskolen og dermed

styrke respekten for praktisk kompetanse.

- ✓ at skolene samarbeider med næringslivet. På denne måten kan man fremme entreprenørskap og praktisk undervisning. Gode entreprenører skapes i ung alder.
- ✓ at alle barn får en trygg skolevei. Kommunen har ansvaret for å utbedre forholdene slik at sikkerheten til barna ivaretas. Asfaltering og belysning av skoleveien over Skjævesland skal prioriteres.
- ✓ ha en årlig utvidet gjennomgang av og debatt om skole, SFO og barnehager i kommunestyret.

Skolefritidsordningen

I SFO skal elevene oppleve mestring i et miljø preget av omsorg, lek og læring, kultur- og fritidsaktiviteter. Venstre vil:

- ✓ styrke kvaliteten i SFO.
- ✓ at SFO-lederen skal ha pedagogisk utdanning.
- ✓ at det er en forsvarlig bemanningsnorm i SFO.
- ✓ samarbeide med frivillige lag og

organisasjoner om innholdet i SFO.

- ✓ at differensierte satser skal gjelde på tvers av SFO og barnehage.

Barnehage

Barnehagen skal være et pedagogisk tilbud som bidrar til å utvikle barns grunnleggende sosiale og faglige ferdigheter, gjennom lek og læring og gi gode muligheter for fysiske aktiviteter i trygge og utviklende uteområder. Kommunen må sikre kvalitet, mangfold og valgfrihet i barnehagetilbudet. Alle barn skal ha mulighet til å gå i barnehage uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn. Venstre vil:

- ✓ ha gratis kjernetid for 4-5 åringer fra lavinntektsfamilier.
- ✓ innføre differensierte satser.
- ✓ at barnehagene har handlingsplan for arbeid med det psykososiale miljø.
- ✓ gi tilbud om barnehageplass fortløpende gjennom året.
- ✓ aktivt arbeid med språkstimulering.
- ✓ sikre en forsvarlig bemanningsnorm.
- ✓ styrke den spesialpedagogiske kompetanse i barnehagen og skolen.
- ✓ legge vekt på kravet om at avdelingsleder og styrer i barnehage må ha pedagogisk utdanning.

- ✓ sikre etter- og videreutdanning.
- ✓ rekruttere flere barnehagelærere.

Sentrumsutvikling

Marnardal skal være en levende og attraktive kommune basert på de tre nåværende sentrum i kommunen. Et sentrum skal være en sosial og kulturell møteplass og samtidig en konkurransedyktig arena for handel og næring.

Venstre vil:

- ✓ arbeide aktivt for en sterk satsning på oppgradering og videreutvikling av de offentlige sentrumsområdene i Øyslebø, Laudal og Bjelland.
- ✓ arbeide for flere møteplasser og sosiale arenaer i alle sentrumsområder.
- ✓ legge til rette for at flere kan bosetter seg i sentrumsnære områder i både konsentrert og sprett bebyggelse.
- ✓ stimulere til etablering og styrking av velforeninger i kommunen.

Et rikt kulturliv

Kulturlivet er viktig for livsglede, deltakelse og aktivitet. Kultur er limet i samfunnet og det som medvirker til å bygge fellesskap. I de siste årene har det vært et fantastisk løft innen idrett. Venstre mener at det er på tide at det gis et tilsvarende løft innen musikk, teater og kunstfag. Venstre vil:

- ✓ at det satses på kulturskolen ved å gi skolen mer ressurser til prosjektutvikling og et bredere tilbud.
- ✓ sikre en maksimumspris og støtteordninger som gir alle barn og unge mulighet til å delta. Det bør innvilges ytterligere familierabatter.
- ✓ at prosjektstillingen tilknyttet utviklingen av vår museums-samling skal gjøres permanent og at den faglige kompetansen brukes i samarbeid med skoler i kommunen for å gjøre historie, kunst og museumsfag bedre tilgjengelig og levende.
- ✓ klargjøre skolebygg for alternativ bruk etter ordinær skoletid.
- ✓ gi gode og forutsigbare støtteordninger for lokale lag, foreninger og organisasjoner.

Frivillighet

En sterk frivilligsektor har en avgjørende betydning for å sikre frihet, mangfold og maktbalanse i samfunnet.

Frivilligsentralen blomstrer og mange legger ned en betydelig innsats. Innsatsen har betydning for både den enkelte og samfunnet. Det gir en merverdi og glede i å engasjere seg for andre og skaper tillit mellom mennesker, forebygger ensomhet og skaper tilhørighet. Venstre vil:

- ✓ styrke og utvikle frivilligsektoren ved at Marnardal kommune skal være en forutsigbar og aktiv samarbeidspartner.
- ✓ sørge for fortsatt lokalt medansvar ved drift av frivilligsentralen og legge til rette for at den skal fortsetter å utvikle seg.
- ✓ bruke frivillige lag og foreninger aktivt i utvikling av Marnardal.
- ✓ at gratisprinsippet for bruk av lokaler skal videreføres.

Økonomi

Økonomi

Marnardal kommune har en god økonomisk situasjon, men fremtiden kan by på utfordringer og dette krever god langsiktig økonomisk styring. Marnardal kommune må få en enda bedre kommunal drift enn vi har i dag, og lage gode samarbeidsstrukturer sammen med næringslivet og organisasjoner. Venstre vil:

- ✓ at kommunen skal følge strenge regler for nye investeringer. Samtidig må det føres en politikk som ikke sparer kommunen til «fant».

- ✓ redusere driftskostnader gjennom målrettede investeringer og utviklingsprosjekter.
- ✓ ha en gjennomgang av styresammensetning i interkommunale selskaper.
- ✓ arbeide for å holde eiendoms-skatten på dagens nivå eller lavere.

Venstres kandidater i Marnardal

1. Graham John Cordwell (1956) Øyslebø

*Stilling: Pensjonist
Erfaring: Yrkesmilitær,
politimann, rusomsorgen,
sosialkurator, megler i
Konfliktrådet*

*"Jeg setter folk først og
ønsker at Marnardal blir
et mer inkluderende
samfunn hvor fattigdom
bekjempes og at de som
trenger mest hjelp får den."*

*"Jeg skal arbeider for at
det blir mer fokus på
lokaldemokratiet og inn-
byggernes deltagelse"*

2. Mary-Anne Sangolt Cordwell (1965) Øyslebø

*Stilling: Servicearbeider
Erfaring: Hotell, postbud,
kontormedarbeider,
nordsjøarbeider*

*"Jeg mener at Marnardal må
bli grønnere, mer miljø-
vennlig og et sted hvor flere
ønsker å bosette seg. Alle
skal behandles likt og alle
barn og unge inkluderes og
få en trygg oppvekst."*

Les mer om vår politikk og våre kandidater på
våre nettsider.

venstre.no/marnardal

3. Arvid Svindland

(f. 1942), Marnardal

4. Unni Benoni Nergaard

(f. 1956), Øyslebø

5. Åsmund Rygnestad

(f. 1986), Laudal

6. Hilde Heiberg

(f. 1949), Marnardal

7. Stig Skjævesland

(f. 1950), Øyslebø

8. Oddvar Fjellestad

(f. 1958), Laudal

9. Torunn Aukland

(f. 1962), Øyslebø

VENSTRE